Sygn. akt IV CSK 385/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorczyk

w sprawie z powództwa A.J. i A.J.1
przeciwko "M." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 23 października 2019 r., sygn. akt I ACa 828/18,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398^9 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398^4 § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący A.J. i A.J.1 wskazali na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne. Pierwsze z nich dotyczyło tego, czy szczególną okolicznością w rozumieniu art. 363 § 2 k.c., uzasadniającą przyjęcie za podstawę ustalenia odszkodowania cen istniejących w innej chwili niż data ustalenia odszkodowania, jest konieczność kontynuowania przez poszkodowanego długotrwałego procesu w związku z błędnym rozstrzygnięciem sądu, drugie zaś wykładni art. 102 k.p.c. w kontekście długotrwałości postępowania sądowego, która rzutowała na wysokość zasądzonego odszkodowania.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Wątpliwości sformułowane przez skarżących nie czyniły zadość tym wymaganiom. Sprowadzały się one w istocie do pytania o prawidłowość rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę kasacyjną, w aspekcie przyjęcia za podstawę ustalenia odszkodowania wartości lokalu aktualnej w chwili

wyrokowania i obciążenia powodów kosztami procesu. We wniosku zaniechano przytoczenia prawnych argumentów wyjaśniających, dlaczego w ocenie skarżących podniesione zagadnienia mogą przyczynić się realizacji publicznoprawnego celu skargi kasacyjnej, z jakich powodów dotychczasowy dorobek orzecznictwa i doktryny jest w tej mierze niewystarczający oraz jakie racje przemawiają za alternatywnymi kierunkami interpretacyjnymi.

Trzeba ponadto dostrzec, że skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia od merytorycznych orzeczeń sądu drugiej instancji (art. 398^1 § 1 k.p.c.), toteż przyczyny kasacyjne, uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, nie mogą nawiązywać do problematyki kosztów procesu, jako kwestii ubocznej względem głównego nurtu sprawy. Ustawodawca nieprzypadkowo zresztą posłużył się w art. 102 k.p.c. słowem „może”, podkreślając daleko idącą dyskrecjonalność w stosowaniu tego przepisu przez sąd (por. odpowiednio postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2019 r., IV CSK 579/18, niepubl.).

Niezależnie od tego, we wniosku pominięto, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego neguje się, z zastrzeżeniem szczególnych sytuacji, możliwość zakwalifikowania istotnej zmiany cen do katalogu szczególnych okoliczności w rozumieniu art. 363 § 2 k.c. W szczególności, w wyroku z dnia 24 czerwca 2015 r., II CSK 569/14, niepubl., Sąd Najwyższy, nawiązując do wcześniejszych wypowiedzi, stwierdził wprost, że spadek cen nieruchomości w okresie między wystąpieniem zdarzenia wyrządzającego szkodę a ustaleniem odszkodowania, będący następstwem swobodnego kształtowania się sił popytu i podaży, nie stanowi szczególnej okoliczności, o której mowa w art. 363 § 2 k.c. Zauważył również, że zmiana wartości danego dobra następuje w tym przypadku bez względu na wystąpienie zdarzenia wyrządzającego szkodę (por. też wcześniejszy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2010 r., IV CSK 78/10, niepubl.).

Odmienne stanowisko podważałoby założenia art. 363 § 2 k.c., ponieważ w przepisie tym ustawodawca samodzielnie rozstrzygnął, że w razie ewentualnej zmiany cen między chwilą wyrządzenia szkody a datą ustalenia odszkodowania, decydujące znaczenie mają ceny z chwili ustalenia odszkodowania. Szkoda majątkowa ma charakter dynamiczny, a jej rozmiar może się zmieniać

w czasie. Konieczność przeprowadzenia procesu sądowego o naprawienie szkody, w którym strony mogą korzystać z prawem przewidzianych środków zaskarżenia inicjując kontrolę orzeczeń, które uważają za niekorzystne, nie zmienia tych założeń. Odstępstwa od wskazanej reguły powinny być oceniane elastycznie i wymagają każdorazowo uwzględnienia okoliczności konkretnej sprawy. Próba sformułowania abstrakcyjnego katalogu tych przyczyn nie jest zatem możliwa, tymczasem, jak już była mowa, założeniem przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c. jest to, by rozstrzygane przez Sąd Najwyższy zagadnienie prawne odrywało się od okoliczności konkretnej sprawy.

Należało w związku z tym uznać, że skarżący nie wykazali powołanej przyczyny kasacyjnej, przypominając zarazem, że Sąd Najwyższy - orzekając w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - bada jedynie wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego motywy (art. 398^4 § 2 k.p.c.), bez wnikania w uzasadnienie i ocenę zasadności podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398^9 § 2 w związku z art. 98 § 1, art. 391 § 1 i art. 398^{21} k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]
ke